

Predkladacia správa

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2022 Z. z. o štátnej podpore nájomného bývania a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 231/2023 Z. z. predkladá vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky Juraj Gedra ako iniciatívny návrh.

Súčasná platná právna úprava zákona č. 222/2022 Z. z. o štátnej podpore nájomného bývania a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 231/2023 Z. z. obsahuje relatívne podrobnú právnu úpravu Agentúry štátom podporovaného nájomného bývania vrátane značne neštandardnej úpravy jej orgánov. Ide o dôsledok novelizácie tohto zákona zákonom č. 231/2023 Z. z., v ktorom sa cez pozmeňujúci a dopĺňujúci návrh v druhom čítaní v Národnej rade Slovenskej republiky uskutočnilo viacero podstatných zmien. Medzi tieto zmeny patrí zmena spôsobu kreácie členov predstavenstva Agentúry štátom podporovaného nájomného bývania, ktorá bola dovtedy upravená v jej stanovách. Podľa platného znenia zákona sú členovia predstavenstva agentúry volení a odvolávaní Národnou radou Slovenskej republiky na návrh aspoň pätnástich poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na sedemročné funkčné obdobie. Členov predstavenstva agentúry je pritom možné odvolať len z taxatívne vymedzených dôvodov (obmedzenie spôsobilosti na právne úkony alebo nespôsobilosť zo zdravotných dôvodov vykonávať svoju funkciu po dlhší čas ako šesť mesiacov).

Takáto právna úprava je značne neštandardná, čo konštatovala aj prezidentka Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí o vrátení zákona z 9. mája 2023, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2022 Z. z. o štátnej podpore nájomného bývania a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa predmetného rozhodnutia prezidentky Slovenskej republiky „voľbou členov predstavenstva agentúry v národnej rade získavajú títo silnú legitimitu a mandát v právnickej osobe, ktorá nie je kontrolným orgánom verejnej moci, ani nie je zložkou systému brzd a protiváh v rámci delby moci“. Prezidentka Slovenskej republiky zároveň uviedla, že takúto právnu úpravu možno považovať za „ústavne nesystémový krok zákonodarcu, ktorý môže vytvárať nebezpečný precedens, kedy výkonná zložka moci (vláda Slovenskej republiky) bude zákonodarcom obohraná o personálne rozhodnutia v ústredných orgánoch štátnej správy alebo v iných vládnych organizáciách a štátnych podnikoch.“

Diskutovaná právna úprava je problematická navyše aj z toho dôvodu, že spôsobuje, že zakladatelia agentúry – Úrad vlády Slovenskej republiky a Ministerstvo financií Slovenskej republiky –, ktorí v zmysle stanov agentúry tvoria najvyšší orgán agentúry, nemajú žiadnu kreačnú právomoc voči členom predstavenstva, teda štatutárnemu orgánu. Týmto spôsobom dochádza k praktickému znemožneniu toho, aby zakladatelia agentúry mohli realizovať svoj vplyv na zloženie štatutárneho orgánu agentúry, ktorý v zmysle stanov agentúry riadi všetku činnosť agentúry a koná v jej mene.

V nadväznosti na uvedené sa navrhuje, aby sa v zákone č. č. 222/2022 Z. z. o štátnej podpore nájomného bývania a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 231/2023 Z. z. zmenil spôsob kreácie členov predstavenstva agentúry, pričom sa navrhuje, aby ich vymenúvala a odvolávala členská schôdza agentúry. Zároveň sa navrhuje, aby sa zo zákona vypustilo sedemročné funkčné obdobie členov predsedníctva a taxatívny výpočet odvolacích dôvodov, teda neštandardné prvky tejto právnej úpravy, ktoré ohrozujú funkčnosť agentúry. V nadväznosti na tieto zmeny a účel tohto návrhu zákona sa navrhuje prechodné ustanovenie, podľa ktorého sa tieto zmeny budú týkať aj členov predstavenstva ustanovených do funkcie pred dňom nadobudnutia účinnosti navrhovaného zákona.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Návrh zákona sa v súlade s § 27 zákona č. 400/2015 Z. z. a čl. 15 Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky bez predchádzajúceho prerokovania návrhu s príslušnými orgánmi a inštitúciami v pripomienkovom konaní. Dôvodom je, že vzhľadom na to, že v zmysle platnej právnej úpravy zakladatelia nemajú možnosť ovplyvniť zloženie a spôsob činnosti predstavenstva agentúry ako štatutárneho orgánu, môže dôjsť k paralýze činnosti agentúry, ohrozeniu plnenia úloh vlády Slovenskej republiky v oblasti štátom podporovaného nájomného bývania a tým aj k hrozbe značných hospodárskych škôd zo strany štátu.